

àmbit una edició crítica documental com aquesta publicada en una editorial tan especialitzada, i als segons perquè l'estudi oscil·la entre els diplomataris pur, usualment publicat per la Fundació Noguera amb estudis paleograficodiplomàtics, i les obres a què ens té acostumats José Enrique Ruiz-Domènec. Nogensmenys, hom creu que tot i les mancances que presenta l'edició documental en quant a continguts (estudi aleogràfic i diplomàtic, cronològic i índex toponomàstic); l'estudi introductor i la publicació en general era necessària i vital per l'historigràfia catalana.

Irene Brugués i Massot

J.J. CORTÉS I GARCÍA, El castell de Canals. Una família al servei dels Comtes de Barcelona, a Cicle de conferències "Trets de la història a casa", Amics de la Unesco Vallldoreix-Sant Cugat., ANC, al dia 25 d'octubre de 2007.

El membre i president de Vallldoreix, Juanjo Cortés i García, va participar en el cicle de conferències Trets de la història a casa, organitzat pels Amics de la Unesco Vallldoreix-Sant Cugat a l'Arxiu Nacional de Catalunya. La temàtica de la conferència fou un dels seus interessos de recerca: la família dels Canals i el seu castell, embrió del que seria el municipi de Canals que fou agregat el 1846 per Sant Cugat del Vallès. Al llarg de l'hora i mitja que durà l'acte, Cortés resseguí la vida de la família dels Canals, les seves estratègies familiars i el seu rol politico-militar a partir de la documentació estudiada i de les excavacions arqueològiques efectuades al jaciment. Esdevenint d'aquesta manera un estudi multidisciplinar, que ens aporta la importància de la construcció del castell de Canals, que esdevingué un enclau estratègic al costat dels castells del Papiol o Rubí per a defensar el pla de Barcelona.

D'altra banda, Cortés emfatitzar la necessitat d'actuar ràpidament sobre les restes del castell, que en aquests moments pateix una degradació progressiva, i més des de l'esfondrament d'una part de la paret l'any 2004. Afirmà però, que les

primeres actuacions de consolidació de les restes tindrien lloc a finals de 2007 o a inicis de 2008. Tot i això, l'exposició del conferenciant no exhaurí tots els coneixements d'aquesta important família catalana a l'edat mitjana, tal com digué l'autor, car l'estudi encara està plenament obert i encara manquen moltes hores de feina per a finir aquest magne estudi que donarà més coneixements sobre el passat de Canals i Vallldoreix.

Pol Meseguer i Bell

Recepció del Sr. J.M. Sans i Travé a la Reial Acadèmia de Doctors de Barcelona

El prop passat 12 de febrer tingué lloc, a la seu de la Reial Acadèmia de Doctors de Barcelona, l'acte solemne de recepció de l'acadèmic numerari electe, Excm. Sr. Josep Maria Sans i Travé, actual Director de l'Arxiu Nacional de Catalunya (on s'aixopluga la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia, Vexil·lologia i Nobiliària) i membre del consell assessor de la revista *Paratge*.

En representació de la nostra Societat hi assistiren, prèviament invitats pel Sr. Sans i Travé, els cinc membres de la Junta de govern següents: Sr. Cortés, president, Sr. Rovira, vicepresident, Sr. André, Secretari, Sr. de Perlines, tresorer i Sr. Serra, vocal de relacions institucionals.

Amb una gran assistència que omplia de gom a gom la sumptuosa Sala d'Actes de l'Acadèmia, començà l'acte introduint protocol·làriament el nou acadèmic dins la Sala. La secretària de l'Acadèmia procedí a la lectura de les disposicions oficials de convocatòria i resolució del concurs d'accés a la plaça d'acadèmic de referència i el degà president donà pas al discurs d'ingrés del Sr. Sans i Travé titulat: *Guillem de Guimerà, frare de l'hospital, President de la Generalitat i gran prior de Catalunya (Ciutadilla, segona dècada del segle XIV - Barberà, 19 de Juliol de 1396)*, on descriu "la figura polièdrica de Guimerà" (dirigent important, eclesiàstic i militar, poliorceta, administrador al capdavant de la més alta magistratura catalana, etc.).

Pronuncià el discurs de contestació l'acadèmic de número, Excm. Sr. José E. Ruiz Domènec, catedràtic d'Història Medieval de la Universitat Autònoma de Barcelona, membre de la Real Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i membre també del consell assessor de la nostra revista *Paratge*, en el qual posà de relleu l'encert de destacar la figura de Guimerà dins d'aquell "calamitoso siglo XIV".

Després dels discursos, el degà president declarà la recepció del Sr. Sans i Travé com a acadèmic de número i li lliurà les credencials i insígnies de tal categoria.

L'acte, finalment, tingué una conclusió vibrant i emotiva amb el cant del "Gaudeamus, igitur", entonat pel grup coral, que havia anat subratllant amb la seva polifonia diversos moments de la celebració, i seguit pel conjunt dels assistents.

Posteriorment, durant l'aperitiu ofert als assistents, els nostres cinc representants tingueren ocasió de departir breument amb el nou acadèmic i de deixar constància fotogràfica d'aquell moment.

Avel·lí André i Gabian

Las Formas del Documento. Una Mirada a la Diplomàtica Castellana/Les Formes del Document. Una Mirada a la Diplomàtica Castellana

(Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona, 23, 24 i 25 d'abril de 2007).

Dins el marc de les activitats que, regularment, organitza el Seminari de Paleografia, Codicologia i Diplomàtica de la Universitat Autònoma de Barcelona, adreçades de manera generalitzada a historiadors, arxivers, bibliotecaris i estudiants universitaris, enguany aquest seminari ha ofert un cicle de conferències centrades en el camp de la diplomàtica a Castella, fent un recorregut des de finals del segle VII fins Època Moderna.

El cicle de xerrades va anar a càrrec d'alguns dels seus millors especialistes: la Professora María Luisa Pardo,

Catedràtica de Ciències i Tècniques Historiogràfiques de la Universidad de Sevilla; la Professora Pilar Ostos, Catedràtica de Ciències i Tècniques Historiogràfiques de la Universitat de Sevilla, ambdúes membres de la Comissió Internacional de Diplomàtica; i la Professora Carmen del Camino, professora titular de Ciències i Tècniques Historiogràfiques a l'Universitat de Sevilla i membre del bureau d'APICES. Aquestes conferències es varen complementar amb una xerrada a càrrec del professor titular de la UNED de Madrid, José Miguel López.

L'eix vertebrador del cicle de conferències va ser la documentació generada per la Cancelleria Reial. L'estudi de la seva estètica com a document oficial i els elements de validació.

Tota la documentació generada per la Cancelleria estava regulada de manera oficial pel rei, establint una estructura determinada per a cada tipologia. Al final del document hi apareixia un element que distingia la Cancelleria castellano-lleonesa, el *Rodado* (1158, creació del primer Privilegi Rodat). Aquest signe manuscrit, igual com el segell metàl·lic de la cancelleria, donà validesa perpètua al contingut del document. L'origen d'aquesta pràctica la trobem al segle XI, en la documentació oficial expedida pel Papa Lleó IX (1048-1054), la *Rota*. A partir d'aquest segle, la cancelleria pontifícia es torna molt influent sobre la tipologia documental que es genera en aquell moment a les cancelleries dels diferents regnes cristians. La utilització del Signe *Rodado*, esdevidrà habitual entre els bisbes gallecs, al Regne de Portugal (en procés d'independència) i a Catalunya (per influència directa de Roma).

Poc a poc, els documents de les diverses cancelleries reials, van introduint nous elements identificatius del territori i alhora reflex del poder reial. Un clar exemple d'aquesta creixent complexitat és el del rei Alfons X. En els últims anys del seu regnat, utilitza una creu per dividir els signes de dos lleons i dos castells per representar els seus territoris de manera "equitativa". Es tractava d'un signe d'identitat.

Un altre element per estudiar aquesta tipologia documental, és el procés de redacció i elaboració